

Emparaular Duch

T eltemps.cat/article/6042/emparaular-a-duch

Cercador

Publicitat

Pensadors

Persones properes a l'antropòleg i monjo de Montserrat es van reunir dimarts passat a l'Ateneu Barcelonès per tal d'homenatjar la trajectòria del pensador.

Per Xavier Puig i Sedano

13.01.2019



Lluís Duch | Editorial Fragmenta

Segueix-nos a Facebook per assabentar-te dels nostres darrers reportatges

Sovint costa donar el tracte merescut als grans pensadors de casa nostra. Més sovint, cal esperar a la mort perquè arribin els reconeixements i grans homenatges. Certament, **Lluís Duch** va gaudir sempre, en vida, de reconeixement acadèmic i intel·lectual. La qüestió mediàtica, però, era altra cosa. Aquest dimecres, però, uns mesos després de la seva mort el passat novembre, persones properes a l'antropòleg es van aplegar dimarts passat a l'**Ateneu Barcelonès** per glossar i recordar la seva figura. El títol era contundent '**Homenatge a Lluís Duch: el savi que va emparaular el món**'.

Presentats pel periodista **Josep Puigbò**, que va entrevistar-lo el 2013 al programa **Savis de TV3**, van anar passant per l'escenari una desena llarga de ponents, relligats per entremesos musicals del pianista **Juanjo Ochoa** que va interpretar peces de músics referents per a Duch com **Schönberg** o **Satie**, però també una composició feta per l'ocasió, 'Homenaje sin palabras'.

El primer a intervenir va ser el poeta i músic **Víctor Obiols 'Bocanegra'** que va escollir una cita del seu darrer llibre per glossar al savi. Així, referint-se a 'L'exili de Déu' (**Fragmenta**, 2017) va voler exemplificar la manera com el monjo entenia Déu: "hi ha una memòria de Déu que, per expressar-la d'alguna manera, és com una música sense paraules [...] és, en resum, la gramàtica de l'amor. El veritable coneixement de Déu és la praxi de la misericòrdia, que és, realment, el reconeixement de Déu en la pràctica del proïsme". Obiols, però, va lloar també l'elegància, la capacitat pedagògica i la concisió de Duch i el fet que la seva escriptura "transmeti en claredat la complexitat del seu pensament".

Sobre la seva prosa va parlar també l'editor de Fragmenta, **Ignasi Moreta**, que es reconeixia sorprès per "com captiva un autor tan auster" i remarcava que es feia llegir perquè "combina el tema concret de cada text amb grans afirmacions. Sempre hi ha un gran alè, una gran força al fer-se preguntes". Més centrat en el perfil personal de Duch, Moreta va exposar que potser, l'antropòleg era "un dels últims exemples de model eclesiàstic humanista, un model que dona respectivitat a la religió". L'equiparà, en aquest sentit a les figures del jesuïta **Miquel Batllori** i **Raimon Pannikar** i lamentà que des les esferes eclesiàstiques no s'aposta prou per aquests perfils.

A partir d'aquí, els elogis van anar a més. Una exalumna de Duch, **Susanna Àrias** el va categoritzar d'home "aliè a dogmes i ortodòxies, vital i amb un gran sentit de l'humor. El millor que li pot passar a algú amb curiositat és trobar un mestre com ell". Visiblement emocionada, la membre de l'Institut d'Humanitat de Barcelona, va reivindicar, també, que "els seus llibres seran sempre un lloc des del qual habitar la incertesa, una clariana en el bosc".

Una guia que desprèn grans lliçons ètiques, segons el filòsof **Joan Carles Mèlich**. Al seu entendre, aquesta és una qüestió a la qual el monjo no dedicà cap llibre, però que toca en diferents moments. "Per Duch, el cristianisme és una religió ètica que no posa només l'accent en la llei, sinó també en la història. És a dir, l'ètica, l'imprescindible cristià, fa referència a la resposta que donem, ara i aquí, a l'altre que pateix. És la cura i l'acollida de l'altre", relatà el professor de filosofia de l'educació de la **Universitat Autònoma de Barcelona**. Afegí, a més, que Duch reivindicava que aquesta cura de l'altre, a vegades, "passa per una desobediència, per no obeir la llei". Així, destacà que segons el pensament de l'antropòleg, "Déu no és un apriori metafísic, sinó un aposteriori ètic".

Aprofundint en aquesta visió, el professor de la **Universitat Ramon Llull**, **Miquel Seguró** destacà l'interès del monjo per la teologia protestant: "insistia en la teologia de l'encarnació, de la importància de la concreció ètica i de la vivència de la interacció en l'altre en la vivència de les preguntes sobre la condició humana". Seguró destacà, a més que Duch repetia sovint "una frase que deia que no hi ha mística sense ètica". La també professora de la Ramon Llull, **Anna Pagès** va incidir en l'interès de Duch pels feminismes i exposà que "sempre defensà l'essencial i valuosa participació de les dones a la vida quotidiana" i

remarcà que el monjo subratllava el paper de les dones "en la transmissió del fil de memòria, establint ponts per recuperar una polifonia que agonitza actualment, ensorrada per l'estabornidora cridòria ambiental". A més, detallà que el monjo argumentava que "el poliglòtisme de la paraula humana ha estat malmès per la marginació de la paraula femenina".

Dues intervencions se centraren més en la seva faceta religiosa. El mossèn i doctor en filosofia amb una tesi sobre Duch, **Elies Ferrer**, defensà que era "un cristià, un seguidor de Crist" i que el seu cristianisme estava marcat "per la idea de **Ernst Bloch** que la religió produeix heretges. Tenia aquesta percepció del que és perifèric, marginal, i per això mostra la seva admiració per **Francesc d'Assís**". Ferrer, a més, destacà que el nucli de la perenne actualitat del cristianisme segons Duch era "el proïsme". Seguidament, el monjo de **Montserrat, Manel Gasch** va explicar que la regla de **Sant Benet** "dona un criteri molt clar i senzill al mestre de novicis per avaluar si un candidat és apte per la vida monàstica: que miri si cerca Déu de veritat. El pare **Lluís Duch** va viure la seva vocació molt centrat en aquesta frase". Gasch va remarcar també que, malgrat ser home de poques paraules, era un gran conversador "quan li treies un tema d'actualitat o teologia".

Aquesta faceta de conversador la va remarcar també **Francesc Torralba**, catedràtic d'**Ètica de Universitat Ramon Llul**, destacant la taula -on es trobaven per dinar- com un dels topònims preferits del monjo, el lloc on "hi ha encontre i la meravella de la conversa". D'aquestes converses en destaca les reflexions entorn la idea que "el desig que experimentem no pot ser sadollat en cap de les realitats d'aquest món". Així, expressà que "l'antropologia de Duch és l'antropologia del cor inquiet, que no s'acqueta amb res d'allò que l'ésser humà ha creat amb el seu enginy". També de desig parlà el catedràtic d'estètica de la **Universitat Pompeu Fabra, Amador Vega**, que el vinculà a la necessitat d'expressar l'inexplicable. "El llenguatge dels místics expressa la tensió entre allò que no pot ser dit i el desig que tots tenim d'expressar aquesta possibilitat", exposa Vega. Destacant la capacitat del monjo per traduir escrits d'àmbit teològic -complicats per la seva abstracció-, que clogué la seva intervenció amb una cita al respecte del poeta Rainer **Maria Rilke**, sovint citat per Duch: "benaurats aquells que més enllà del llenguatge saben que hi ha l'inefable".

Al seu torn, **Judit Carrer**, directora del **CCCB**, va destacar que el monjo era "un acèrrim defensor de la llibertat d'expressió" i que en les seves conferències al centre cultural "ens il·luminà en la reivindicació de la paraula justa per fer front a la deriva autoritària del món". A més, destacà que Duch defensava que "en una societat dominada per la velocitat, és teixint ponts amb l'educació que la tasca cultural prendrà sentit".

Finalment, el professor de la **Universitat Autònoma de Barcelona Albert Chillón** va parlar des d'un punt de vista molt íntim de com "un home tan savi i erudit es mostrava tremendament cordial i accessible" amb els joves que, com ell havia fet anys enrere, s'acostaven a conèixer-los. A més, va exposar que "tot i que en Lluís es presentava com un simple antropòleg, és una de les obres filosòfiques més solvents del darrer mig segle". Una obra, que, segons Chillón "s'esforçava per pensar problemàtiques que els filòsofs professionals han rebutjat pensar-hi, sovint refugiats a l'estètica". A tall d'anècdota, va recordar que en una ocasió el va interrogar sobre "si les persones creients tenien menys por davant la mort. Ell va respondre que estava tan acollonit com els que deien no creure".

Subscriu-te a El Temps i tindràs accés il·limitat a tots els continguts.

Atenció: com la majoria de webs, utilitzem cookies (galetes), tant pròpies com de tercers, per a recopilar informació estadística de la vostra navegació i oferir-vos un servei personalitzat. Si continueu navegant, considerem que n'accepteu l'ús. [Més informació](#)